Nr. 66

# KURYER LITEWSKI

w WILNIE w PIĄTEK DNIA 16 SIERPNIA V. S. 1818 ROKU.

## WIADOMOSCI KRAJOWE.

*Petersburg dnia 4 sierpnia.*

Aktuaryus kollegium państwa spraw zagranicznych, *Mikołay Wsewołozski*, mianowany Kamerjunkrem dworu Jego Cesarskiey Mości.

Przez reskrypt J. C. M. pod dniem 10 lipca, jenerał major, *Sielawin*, mianowany kawalerem orderu ś. Włodzimierza drugiey klassy wielkiego krzyża.

Przez rozkaz dzienny z dnia 1 sierpnia, oświadczono zadowolenie J. C. M. dla naczelnika sztabu 4go korpusu pieszego, jenerał majorowi, *Orłowemu* 1, za urządzenie kijowskiego oddziału sierot woyskowych.

Przez rozkaz dzienny z dnia 2 sierpnia, uwolniony ze służby austryackiey, podporucznik Hrabia *Korwin-Krasiński*, przyjęty w randze *korneta* do gwardyi półku ułanow wielkiego Xięcia Jmci Cesarzewicza. (*R. Inw.*)

*Dokończenie Instrukcyi dla Jenerała Majora Langa:*

10. Rossyyskie Tamożnie i Zastawy będą równie donosiły Jeneral-Majorowi *Langowi* o towarach do Królestwa Polskiego i *tranzytach* przez nie z *Rossyi* przechodzących, z dokładném oznaczeniem gatunku i ilości tych towarów, i jak wiele wzięto poszlin.

11. Z takowych doniesień Jenerał-Major *Lang*, ułożywszy już ogólny miesięczny szczegółowy raport, wysyła do P. Ministra skarbu, iżby ten rapport mógł służyć do sprawdzenia czyli za kontrolę doniesień, odbieranych w ministeryum skarbu od Tamożni i Zastaw.

12. Polskie Komory i Przykomórki będą także przysyłały Jeneral-Majorowi *Langowi* szczegółowe wiadomości, dokąd towary z Rossyyskiey granicy wychodzą i dokąd się mianowicie z Królestwa Polskiego za granicę wyprowadzają. Z czego można będzie widzieć stan Rossyyskiego handlu ze środkową częścią Europy, i prawdziwy jego kierunek. Nakoniec:

13. P. Minister skarbu Cesarstwa Rossyyskiego równie jak i Rząd Królestwa Polskiego, otrzymają razem z tém rozkaz względem niezwłócznego przywiedzenia do skutku tego wszystkiego, co w ninieyszey Instrukcyi do rozrządzenia i władzy z nich każdego należy.

Załączony etat liczony jest na srebro, i opłata oficyalistom naznaczona miesięcznie, wynosi na miesiąc rubli 328 srebr. Urzędnicy do kancellaryi Jenerała-Majora *Langa* naznaczeni są: Sekretarz, Kollegialny Sekretarz *Micewicz*; buchalter 9tey klassy *Kriwinków*; pomocnik sekretarza, 14 klassy *Kakujew*; pomocnik buchaltera, kollegialny rejestrator *Dmitrjew*; urzędnicy do szczególnych poleceń: Assesor kollegialny *Szyszkin* i odstawny rotmistrz *Kursel*.

Na Instrukcyi i Etacie własną Jego Cesarskiey Mości ręką, dnia 17 kwietnia 1818 roku podpisano tak:

*Ma bydź podług tego*

ALEXANDER.

W *Petersburgu* i okolicach, dnia 30 i 31 lipca, była wielka burza; która więcey przestraszyła, niżli zrobiła szkody. Kilka drzew wywróconych całą jey zdobycz. Żadney nie mamy wiadomości o zniszczeniach przez tę burzę, ani z okolic, ani z morza.

Nocy letnie w stronach tuteyszych są tak widne, iż o północy wybornie czytać i pisać można; lecz ta przyjemna pora trwa krótko, i tak nagle przemija, jak nagle wzrasta. Są tu trzy miesiące w roku, przez które stolica nie potrzebuje oświecania nocnego. Dopiero z pierwszym dniem sierpnia powraca jego potrzeba: a zatem dnia wczorayszego pierwszy raz dopiero po upłynionym lecie zapalono latarnie.

Liczba okrętów: w *Kronsztadzie* d. 3 sierpnia przybyłych 717.— w *Rydze* d. 10 sierpnia, przybyłych 923 wyszłych 821.

Kurs wileński na assygnaty: rubel srebrny 3 r. 83½ k.; dukat holl. nowy 11 r. 5 k.; stary 10 r. 86 k.; imperyał 37 r. 20 k.

### ANGLIA.

(z gaz. berl.) *Londyn*, *dnia 4 sierpnia.* W. Xiążę *Michał*, będąc w *Chester* odwiedził *Calonhall*, letnie mieszkanie Hrabiego *Grossvenor*, i *Wynnstay* mieszkanie Pana *Wynn*. Mówią, że W. Xiążę uda się do *Irlandyi*.

„Król używa ciągle dobrego zdrowia fizycznego i jest spokoyny; ale nieprzytomność umysłowa nie zmnieyszyła się.“ Takie jest brzmienie doniesienia lekarskiego z d. 1 t. m.. Pogłoska, że Król cierpi udręczenia kurczu, jest bez zasady.

Stan zdrowia Królowey zdaje się pogorszać, d. 1 mówiono o znaczącym wypadku. Kurcz tak się powiększył, i puchlina piersiowa tak się wzmogła, iż trudno będzie uczynić zadosyć życzeniom Królowey, i przewieźć ją wodą z *Kew* do *Windsor*. Królowa nie była nawet w stanie użyć w *Kew* świeżego powietrza.

Parlament, dziś, po upłynieniu terminu, odroczony został nanowo na 59 dni; okoliczność, którą nawet gazeta ministeryalna *Courier*, *rzadką* nazywa. Jeśliby wprzeciągu tym Królowa nie zakończyła życia, tedy zapewne parlament znowu odroczony zostanie. — Między 96 członkami, którzy z Irlandyi do Parlamentu przybyli, znayduje się 26 nowo wybranych, po których spodziewać się można; że partyą oppozycyyną powiększą.

Xiążę *Wellington* przybył d. 2 t. m. do wieyskiego mieszkania swego *Apsleyhouse*, tegoż jeszcze dnia miał audyencyą u Xięcia Rejenta, którego w *Akwizgranie* zastępować będzie, i aż do tego czasu w Anglii zabawi.

Artylerya angielska zaymuje się teraz udoskonaleniem swojém. Jenerał *Congreve*, znajomy wynalazca nazwanych od jego imienia rakiet, dzielną w tém jest pomocą. Dodał on jeszcze rzecz nową do swego wynalazku. Nowsze rakiety opatrzone są paraszutem, który się w naywyższym punkcie wyniesienia rozwija, i wspaniale unosi na powietrzu bombę, która, jeśli wiatr sprzyja spada na miasto, które podpalić wypadnie.

Niepodlegli Ameryki Południowey utrzymują ajenta w Szkocyi, i zaciągają tam otwarcie i bez żadney przeszkody ludzi do służby woyskowey swoich rzeczypospolitych.

W Indyach wschodnich woyska nasze, po zakończeniu teraznieyszey wyprawy udały się po większey części na dawne swoje kwatery. *Peishwa* jest zrzucony, a wychowanie młodego dwónastoletniego *Holkara*, poruczone jest naszemu rządowi wschodnio-jndyyskiemu.

Wydatek na utrzymanie domu Bonapartego w *Longwood* ustanowiony został na rok 1818, 12000 fr. miesięcznie (dawniey wynosił 16,377 fr.). Summa ta użytą jest następnym sposobem: na osobiste potrzeby *Napoleona* 1000 fr., na potrzeby Państwa Bertrand i czworga ich dzieci 2000 fr., dla Państwa Montholon i troyga ich dzieci 2000 fr., dla służących Francuzow 2750 fr.; na zaradzenie niedostatkowi i złemu gatunkowi żywności 3600 fr., nieprzewidziane wydatki 650 fr.; summa miesięczna 12,000 fr..

Bengalski okręt, Lord *Castlereagh*, przywiózł z wyspy ś. *Heleny* wiadomość, że *Bonaparte* miał się znowu

lepiey d. 8 czerwca. Probuje on, robić się chorym czyli udawać, dla otrzymania korzystnieyszych warunkow i lepszego obchodzenia się. Ale widząc, że się udawaniom jego uwodzić nie dają, obawia się, ażeby rzeczywiście nie zachorował: porzuca ukryte życie, używa mocyi, i zgadza się bydź znowu zdrowym.

### F r a n c y a.

(*Z gaz. berl.*) *Paryż, dnia 3 sierpnia.* Dnia 1 t. m. Król z *St. Cloud* do *Paryża* powrócił, a d. 2 ze wszystkimi Xiążętami i Xiężniczkami słuchał mszy ś. w kaplicy pałacowey.

Dnia 28 lipca, umarł tu dawnieyszy Minister marynarki i Senator, P. *Monge*, (Hrabia Peluzyum), mając wieku lat 70, mąż wielkiey nauki, oraz wielki matematyk i chemik francuzki. Przed kilką laty z innymi spółczłonkami z Instytutu oddalony, otrzymał pozwolenie mieszkania w *Paryżu*. Jemu winna *Francya* utworzenie szkoły politechniczey. Pochowany został na cmentarzu *La Chaise*. P. *Bertollet* miał mowę pamięci jego poświęconą.

Sprawa Jenerała *Canuel* z Panami *Senneville* i *Fabvier*, d. 1 t. m., do Sądu policyi poprawczey wprowadzoną została. Obrońca jego dopraszał się odłożenia; z przyczyny, że Jenerał, po pierwszey sessyi sądowey, do więzienia wzięty został, a od 23 lipca w tajemném więzieniu jest utrzymywany, a tém samém żadnego z nim związku, jako obrońca, mieć nie mógł. Istotną też jest rzeczą, ażeby on przytomnym był osobiście biegowi sprawy, osobliwie słuchaniu świadków. Prokurator Królewski P. *Marchange* oświadczył, że śledztwo w sprawie Jenerała *Canuel* bardzo szybko póydzie; a tém samóm tajemne utrzymywanie jego nie długo potrwa: wreście ponieważ sami obrońcy tego się dopraszają; przeto sprawę tę do 7go listopada odłożono.

Hrabia *Founchal*, poseł portugalski w *Rzymie* wkrótce tu przez *Liwornę* jest spodziewany.

*Paryż dnia 5 sierpnia.* Wczora Król dał udzielne wysłuchanie Xięciu *Fernan-Nunnez*, posłowi hiszpańskiemu, który złożył J. K. Mci. pełnomocnictwo od Infantki Xiężny *Łukieskiey*.

Dzisieyszy numer *Monitora* zawiera urządzenie królewskie, przepisujące organizacyą jeneralnego sztabu głównego, który składać się ma ze 130 jenerał-poruczników i 260 marszałków obozowych. Będą oni podawani Królowi, a wybierani z jenerałów będących na czele dywizyy woyskowych, z woysk domu królewskiego i gwardyi, inspektorow udzielnego sztabu głównego, artylleryi, inżyneryi, żandarmeryi, infanteryi i kawaleryi. Wyymują się jenerałowie, którzy od roku 1814 zostali uwolnieni, jeżeli mają lat 55 i na pensyi dożywotniey są osadzeni; dalsi, w czynności niebędący jenerałowie, jeżeli pensyi nie pobierają, mogą weyśdź do tych sczepow. Wczasie pokoju ma bydź czynnych 80 jenerałow poruczników a 160 marszałków polnych, do liczby których należy 21 dowodzców dywizyy woyskowych.

D. 27 lipca Xiążę *Gloucester* do *Brestu* przybył i przyjęty był z oznakami uszanowania stopniowi jego odpowiedniemi; 30 do *Rechefort* i *La-Rochelle* wyjechał. Ma objechać Francyą południową i Włochy; i w przeciągu trzech miesięcy przez *Paryż* do *Anglii* powrócić.

W *Paryżu* w różnych xięgarniach skonfiskowano pisemko pod tytułem: *Nota Tajemna*, gdzie wyświecone są powody i cel ostatniego spisku.

Nic już prawie o spisku nie mówią. Naczelnicy jego i spólnicy, ile tylko ich poznano, a przynaymniey wymieniono, powszechnie są pogardzeni i obrzydzeni. Strona narodowa jest naymocnieysza. Gdyby ultryści teraz działać chcieli, naylepieyby dokazali, ale nie dla siebie.

Krążą listy od Jenerała *Canuel*, jeden do Króla drugi do Ministra woyskowego.

Gloszono, że Xiążę *Feltre* wygnany został: on teraz jest chory, i do dóbr swoich *Neuveiler* wyjechał. Marszałek *Marmont* przebywa w *Châtillon* nad *Sekwaną*, i ma jechać do wód w *Balarne*. Jenerał *Donadieu* jest w *Dyżonie* z regimentem Szwaycarów, nad którym ma inspekcyą.

Rada jeneralna departamentu *wyższey Marny*, kupiła za 2,500 fr. w *Domremy* dom, w którym się roku 1412 Dziewica Orleańska narodziła. Ma bydź zamieniony w pomnik narodowy, i jak tylko można, do dawnego w nim przywrócone stanu, izba mieszkalna, etc. szczególniey zaś napisy, herb i posąg *Joanny d'Arc*.

Dnia 23 lipca w okolicach *Agen* wypadł grad wielki z burzą i ogromne zrządził szkody.

---

Opowiadają następujące szczegóły życia Jenerała *Canuel*. Od wzięcia *Mantuy* nie miał *Bonaparte* żadnego, tak nieprzebłaganego nieprzyjaciela, jak w jego osobie. Za powrótem *Burbonow* otrzymał *Canuel* dowództwo w *Wandei*, a gdy *Bonaparte* do *Francyi* powrócił, był on na czele woysk Królewskich w tych okolicach. Jenerał *Roger* obwiniał go o naygrubsze tam pomyłki i środki naynieroztropnieysze. Był potém spólnikiem Jenerała *Donadieu* w *Grenoble*, i stronników swych w okolicach *Lyonu* rozesłał. W sidła te 50 tylko wsi z liczby 260 wprowadzić się dało. Wnet woyska *Canuela* wyciągnąć musiały, i tak nazywane powstanie uśmierzyć, co się wkrótkim zrobiło czasie. Prefekta policyi, *Senneville*, który chciał obstawać za uwiedzionymi a niewinnymi, z urzędu złożył; 160 osób gillotynować, na galery posłać, lub z kraju wygnać kazał; póki Marszałek *Marmont* nie nadśpieszył, i końca tym okropnościom nie przyniosł. Obrał sobie za obrońcę, sławnego tu adwokata, P. *Berrlyer* i wydał pisemko pod tytułem: *„Wstępne wiadomości o baronie Canuel.“*

Ciekawie dopytywano się: kto to jest ten uwięziony Jenerał *Chapedelaine*, o którym żadney wzmianki nie było nigdy w rocznikach woyska francuzkiego? Dowiedziano się nakoniec, że dawniey dowodził oddziałem *szuanów* w departamentach zachodnich, i otrzymał przebaczenie, na mocy dawnieyszych urządzeń *Bonapartego*.

Ze wszystkich gazet *Minerwa francuzka*, z naywiększą mówi wolnością o białym spisku. Powtarza i utwierdza to wszystko, co o nim w angielskich było gazetach; zastanawia się nad przeciwnemi pogłoskami i naywięcey zdaje się rzecz zgłębiać. Z wielką wolnością tłumaczy się o ministrach, dokładnie wykłada zamiary spisku, i niezmierne uważa Francyi nieszczęścia, jeżeliby się stać miała ofiarą tych głów zaślepionych i ziemsty chciwych. Zapewnia, że wiedzą o ulicy i domie na ulicy paryskiey *Fontaine-au-Roi*, z których wyszło pisemko, o przedłużeniu utrzymania woysk sprzymierzonych we *Francyi*. Namienia o pisemkach: *Monitor Rojalista*, *List rojalisty wandeyskiego do rojalisty prowanckiego* i innych, o których policya żadney nie ma wiadomości.

Pisma publiczne ogłaszają za *akt autentyczny*, w gazecie angielskiey *Times*, Panu *Chateaubriand* przypisany, potém odwołany, a przez autora uroczyście zaprzeczony, *Rzut oka na położenie Francyi w marcu roku 1818*. Ze wstępu się pokazuje, że to już trzecie jest pisemko w rodzaju swoim. Jeżeli to pismo nie jest rzeczywiście Pana *Chateaubriand*, tedy styl jego bardzo dokładnie jest naśladowany. Autor wzywa Europę do powszechney rewolucyi: mając za uniknioną, jeżeliby we *Francyi* nanowo wybuchnęła. We *Francyi* należy temu zapobiedz i niedopuścić. Jak można Francyą od szaleństwa rewolucyynego zachować? Jakie środki podać należy? jakie z nich obrać? wszystkie te środki zawierają się w następujących pięciu: 1) Jedni rozumieją, że się nie dopuści rowolucyi, jeżeli Francya podzieloną, albo woyskiem osadzoną będzie. 2) Drugich jest mniemaniem, iż nową dynastyą na tron wynieść należy. 3) Inni utrzymują, że naywiększą przeszkodą do ustalenia tronu jest forma rządu reprezentacyynego, i zniesioną bydź powinna. 4) Inni spodziewają się, że król i teraźnieysi jego ministrowie mogliby przywiedzeni bydź do zasad, zdolnych trwałość dać monarchii. 5) Ostatnich nakoniec mniemaniem jest, że rewolucya nie prędzey może bydź za skończoną uważana, tylko od chwili, kiedy się systemat rządu odmieni, i nowi mianowani zostaną ministrowie.

Kommissya obrachunkowa zagranicznych pretensyy ogłosiła w *Paryżu*, iż wymiania zatwierdzeń zawartego w tey mierze z 4ma Mocarstwami traktatu, nastąpiła d. 23 lipca.

### P r u s s y.

Dnia 10 sierpnia wyszły z *Berlina* dwie kompanije grenadyerów gwardyi, przeznaczone do *Akwisgranu*.

### N i e m c y.

Zgromadzony w *Frankforcie* nad *Menem* wydział

do interessow kościoła Katolickiego w Niemczech, ukończył swoje obrady. P. *Wangenheim*, Prezes jego, wyjedzie wkrótce do *Rzymu*, dla rozpoczęcia stosownych układów z Stolicą Apostolską.

Dnia 31 lipca powróciło do *Göttyngi* wielu uczniów, którzy ztamtąd wyszli. Rząd Hannowerski nie przyjął ich prośby o puszczenie w niepamięć tego, co się stało, i wyprowadzenie woyska. Oświadczył im owszem, iż sława Akademii nie zależy na liczbie uczniów, lecz na ich pilności i obyczayności. Rozkazano krajowcom powrócić na 15 sierpnia, pod karą wymazania z listy uczniów, a zagranicznym, pod utratą wyznaczonych im z funduszu akademicznego pieniężnych zasiłków. Z cudzoziemców, których jest przeszło 600, mało podobno zostanie w *Gottyndze*.

---

### Niderlandy.

(*Z korr. hamb.*) *Bruxella dnia* 6 *sierpnia*. Szczęśliwe powicie Xiążęcia przez naszę Xiężnę, małżonkę Xięcia następcy tronu, woyska na paradzie, a po miastach przez bicie we dzwony i wystrzały działowe zostało obwieszczone. *Bruxella* z tey radośney okoliczności oświeconą została. Z doniesieniem o tém do *Petersburga* wysłany został Kontr-admirał *May*.

Na początku września Xiążę *Richelieu*, Lord *Castlereagh* i Lord *Wellington*, do *Akwizgranu* są spodziewani.

Mówią, że twierdze *Cambray*, *Valenciennes*, *Maubeuge*, *Landrecies*, *le Quesnoy*, *Givet i Rocroy*, na końcu pazdziernika, francuzkiemu rządowi oddane bydź mają.

Czytamy w gazecie berlińskiey z *Bruxelli* pod 6 sierpnia: „Biega tu pogłoska, że Xiążę *Reichstadt*, *Karol Franciszek*, syn Xiężny Parmeńskiey, szczęśliwie uniknął niebezpieczeństwa bydź zabitym w *Wiedniu*, i nosi na temlaku rękę, którą oddalił od siebie zamach pugінału. Miano go z wielką uprzeymością przyjąć na teatrze. Młody Xiążę z wielką łatwością mowi po niemiecku, po włosku i po francuzku. Jednym z jego nauczycieli jest spowiednik cesarski.

### Austrya.

Przybył do *Wiednia* P. *Cicognora*, Prezes Weneckiey Akademii sztuk pięknych, z podarunkami Królestwa Lombardzko-Weneckiego dla Cesarzowey. Składaią się z pięknych dzieł artystów krajowych, jako to: posągu robionego przez *Canova*, wyobrażającego muzę *Polihimniją*, 4 obrazów oleyno malowanych z historyi Swiętey, w gustownych ramach i t. d. Wszystko ma bydź wystawionem na widok publiczności.

Spodziewają się w *Wiedniu* przybycia P. *Fouché* i rodziny jego. Ma wyjechać z *Pragi* w Czechach, i osiąść w *Linz*.

---

### Czechy.

Piszą z *Karlsbadu*, że Xiążę *Blücher* wyjechawszy ztamtąd, d. 30 lipca, na drugiey stacyi zachorował, a d. 3 sierpnia chory do tegoż miasta powrócił.

### Węgry.

Czytamy w Gazetach Niemieckich, iż wszystkie władze sądowe w Węgrzech odebrały niedawno zalecenie dawać pilną baczność na podróżnych i xięgarzy, aby się żadne zakazane xiążki, zwłaszcza pisma rewolucyyne, wychodzące we Francyi i Niemczech, nie rozchodziły.

### Hiszpanija.

(*z gaz. Wiedeń.*) Podług doniesienia z *Madrytu* pod 25 lipca, otrzymał rząd urzędowe wiadomości z *południowey Ameryki* (zapewne o wypadkach w *Chili*) i z posiadłości w *północney Ameryce*: co było powodem do częstych obrad rady stanu, skutkiem których wysłano gońców do *Rossyi*, *Londynu* i *Paryża*. Obok tego naysurowsze poszły rozkazy do *Kadyxu*, względem przyśpieszenia wielkiey wyprawy, w tamteyszym porcie przysposobianey. Zaciąg do woyska ma bydź nakazany; a wszyscy oficerowie niebędący w służbie, pod znakomitemi, jak mówią, obietnicami są powołani do służby w *Ameryce*.

Port kadyxski ciągle przez liczne kapry powstańców, około weyścia krążące, jest blokowany. Okręt kupiecki do portu zawijający uprowadzony przez nich został.

Król z małżonką swoją od dnia 10 lipca bawi w *Sacedon*, gdzie mu władze prowincyi *Cuenca*, uszanowanie złożyły.

Rada kastyliyska przez okolniki pod 3cim i 9tym lipca, zaleciła naywiększą ostróżność od zarazy morowey. Podług urzędowych wiadomości, powietrze z *Algieru* do *Marocku* przechodzi, i nie tylko w *Fezie*, ale też w *Tetuan* i *Tangerze* już straszliwie panuje, i bardzo blizkie jest hiszpańskich brzegów.

(*z Korr. hamb.*) Od granic hiszpańskich d. 28 lipca: „Z *Kadyxu* donoszą, iż 14 statków kupieckich, które d. 24 czerwca z tego portu wyszły, d. 25 przez kapry powstańców, około przylądku ś. *Wincentego* krążące, zabrane zostały. Lud z tych okrętow pod *Vigy* na ląd wysadzony został.

W południowych portach hiszpańskich wszystkie towary, sposobem tajemnym wprowadzone, spalone zostały, a przeprowadzający śmiercią ukarani.

*Madryt d.* 18 *lipca*. Dla oddalenia nieszczęść morowego powietrza od *Hiszpanii*, wyszedł z *Kadyxu* bryg 12 działowy do *Algesiras* i oddany pod rozkazy dowódzcy w *St. Roch*. Wiele szalup krąży około brzegów dla niedopuszczenia przemycania towarow. Na jednym okręcie angielskim znaydnje się 400 pielgrzymów, którzy z *Mekki* przybyli i z *Alexandryi* do *Tangeru* zawiezieni zostali. Angielka jedna i 5ro dzieci umarło na tym okręcie z morowey zarazy.

*Madryt d.* 20 *lipca*. Gazeta tuteysza zawiera, jak następuje: „Pomimo oświadczenia ze strony sprzymierzonych przeciwko przypuszczeniu ajentow dyplomatycznych na zjezdzie Monarchów w *Akwizgranie*, mamy jednak nadzieję, że Monarchowie ci nie zaniechają przyjąć do rozwagi żwawych sporów, między naszym a portugalskim dworem zachodzących. Co się tycze nayważnieyszych wypadkow, które we *Florydzie* zaszły albo jeszcze zayść mogą, byłoby to obrażać mądrość wielkich mocarstw, żebyśmy powątpiwali o ich gotowości do przekonania się o powodach i rozciągłości sporu, który nie wyliczone skutki mieć może.

*Madryd d.* 21 *lipca*. Tuteysze ekonomiczne towarzystwo wystawiło na popis siedmiu uczniow *Tachygrafii*, czyli sztuki tak szybkiego pisania, jak się dyktuje. Dway z uczniow otrzymali nagrody; a dla 18 uczniow rozdano medale z wizerunkiem królewskim.

Wyszło tu poema, przypisane Królowi *Ferdynandowi VII*. Rzeczą jego jest ostatnia woyna hiszpańska w odzyskaniu praw swoich narodowych.

---

### Ameryka.

(*Z kor. hamb.*) *Washington*, *dnia* 6 *czerwca*. Oto jest wydana przez Jenerała *Jackson* proklamacya z powodu zajęcia *Pensakoli*.

*Główna kwatera. Dywizya południowa. Pensakola*, *dnia* 28 *maja*.

„Jenerał-Major *Andrew Jackson* uważał za potrzebną, *zająć w posiadłość Pensakolę*. Powodem do tego środku nie były, ani zamiar powiększenia terrytoryum Stanów Zjednoczonych, ani też nieprzyjazna chęć ze strony rządu amerykańskiego przeciw rządowi hiszpańskiemu. Jndyanie seminolscy, którzy mieszkają na terrytoryum hiszpańskiém, napastowali od dwóch lat posady nasze pograniczne ze wszelką okropnością dzikich rzezi; bezbronne kobiety pomordowane a kolebki krwią niewinną zmazane zostały. Spodziewano się, że okrucieństwa te, za zwróceniem uwagi rządu hiszpańskiego, i stosownie do istnących traktatów, będą mu pobudką do przedsięwzięcia prędkich środków zaradczych. Obowiązek powściągnienia takowych napadów uznany został; ale oświadczono niemożność, oraz wyznano, że władze hiszpańskie zmuszone były częstokroć z polityki lub z musu dostarczać tym dzikim *zapasów wojennych*, i tym sposobem postawić ich w stanie, jeśli nie pobudzić, to podnieść przeciw nam *tomhakle*. Niezmienne przeto prawo własney obrony zmusiło rząd amerykański, zająć w posiadłość swoję te części *Florydy*, w których powaga hiszpańska utrzymać się nie mogła. Objętą w tém była *Pensakola* i będzie tak długo *zatrzymaną*, póki Hiszpanija nie wystawi dostateczney siły woyskowey, dla doprowadzenia do skutku istnących traktatów. Poddani hiszpańscy będą poważani; prawa hiszpańskie zachowane będą we wszystkiém, co się tycze własności i osób. Tolerancya dla wszystkich wyznań religiyynych będzie zabezpieczona, a handel za wolny dla wszystkich narodów oświadczony zostanie. Półkownik *King* obeymie dowództwo, jako Gubernator wojenny i cywilny. Prawa hiszpańskie zachowane będą w tém, co się tycze praw o-

sobistych i własności. Półkownik *King* obeymie archiwa prowincyi i wyznaczy wiernych ludzi do ich strzeżenia. Ważną jest, ażeby archiwa po prowincyach troskliwie zachowane były. Każe wybadać wszelką należącą do Króla hiszpańskiego własność, i zaymie w posiadłość. Prawa do własności gruntowych, na wystrzał działowy w około twierdzy *Carlos de Barancas*, sumiennie ocenione zostaną, i udzielona będzie za nie nagroda w sposobie najęcia, nigdy zaś ich posiadłość. Własność ta potrzebną jest dla Stanów Zjednoczonych i może bydź podług prawa, za słusznem wynagrodzeniem, zatrzymaną. Prawa dochodu Stanów Zjednoczonych będą wprowadzone, a Kapitan *Gadsden* poborcą jego naznaczony zostanie, z mocą mianowania podległych mu oficyantów, którzy się do należytego spełnienia danego mu poruczenia potrzebnymi okażą. We wszystkich zdarzeniach, w których niegodziwe postępowanie ukrócić będzie potrzeba, uda się o pomoc woyskową do Gubernatora Pensakoli.

*And. Jackson*, Jeneral-Major."

---

*Z Nowego Orleanu, dnia 11 czerwca.*

*Artykuły kapitulacyi*, które gubernatorowi *Pensakoli* postąpione zostały.

1. Twierdza *Barancas* oddana będzie woyskom amerykańskim, pod następującemi warunkami. Zezwolono. Dziś o godzinie 1szey, i pod następującemi dodatkami:

2. Załoga twierdzy *Barancas* wyydzie z niey; ażeby przeprowadzoną bydź mogła do *Havannah*, ze wszystkiemi honorami woyskowemi, bronią i taborami. Wszyscy urzędnicy skarbu królewskiego, albo połączonych z nim departamentów, mają bydź także do *Havannah* przesłani. Dodatek: Podaną bydź ma lista wszystkich urzędników woyskowych i cywilnych załogi twierdzy *Barancas*. Woyska wyydą, jak powiedziano, złożą na stoku broń, która zatrzymana będzie przez woysko amerykańskie, aż do weyścia na okręty, gdzie im broń znowu zwróconą zostanie. 3. Dowódzca prowincyi i oficerowie sztabu, artyleryi i woyska linijowego, zabierają swoję broń i osobisty majątek, oraz mają wolność, przedawać własność swoję ze wszelkiem bezpieczeństwem kupującego. Odpowiedź: Wszelkie prawa do własności, prawnie od korony hiszpańskiey pochodzące, poważane będą. 4. Załoga siądzie na okręty kosztem Stanów Zjednoczonych. Wszystkie osoby woyskowe, lub należące do departamentu skarbowego, otrzymają w czasie przejazdu zwyczayne racye hiszpańskie. Zezwolono, względem racyy hiszpańskich, jeśli nie przewyższają Amerykańskich. 5. Dostawiona bydź ma dostateczna liczba statków dla zabrania rzeczy, papierów i inney własności Dowódzcy, oficerów etc. a szczególniey papierów sekretaryatu rządowego *Pensakoli* etc., i papiery te nie mają bydź przetrząsane. Odpowiedź: Wyszczególnienie potrzebney liczby statków podane bydź powinno. Art. 6 do 9 tyczą się należytego utrzymywania chorych, poymanych, pod czas drogi do *Havannah*. Art. 10 oznacza wydanie zapasów wojennych gubernatorowi amerykańskiemu. Art. 11 do 13 tyczą się szanowania własności i osób podług praw hiszpańskich. Art. 14 żąda wolnego transportu kobiet, dzieci i niewolników, wszystkich oficerów i urzędników, nawet tych, którzy pozostają, dla dogodney sprzedaży majątku swego. Wolny ten transport odmówiony został; ale opieka pozostałym i wolność wyjazdu zaręczone. Art. 15, 16, przepisują sporządzenie inwenwentarzy zostawującego się majątku i zapasów. Art. 17, Naczelnik Alabanow z rodziną swoją, znaydujący się teraz w twierdzy, ma bydź objęty tą kapitulacyą i do *Havannah* odesłany. Zezwolono, pod warunkiem, ażeby imie jego na liście wyrażone było, i że nigdy do *Florydy* nie powróci. Art. 19 Kapitulacya ninieysza zawartą jest w tey ufności, że Jenerał woysk Amerykańskich, oświadczony przez siebie powrót tey prowincyi, w teraźnieyszym jey stanie, uskuteczni; jak to urzędowy list jego wyraża. Zezwolono; *powrót* ten uskuteczni się pod temi warunkami, które w liście Jenerała *Jackson* do Gubernatora *Pensakoli*, pisanym dnia 23 maja, są wyrażone. Art. 20, 21. Zwyczayne artykuły zakończenia, względem tłomaczenia i uskutecznienia tey kapitulacyi.

(podpisano): *Joseph Mabat. Andrew Jackson*, Jenerał-Major.

Dnia 28 maja, o godzinie 7 zrana.

*Artykuły dodatkowe.*

1. Naczelnik Alabamow nazywa się *Opayhala*. Dowódzca prowincyi ręczy, że on nigdy już do Florydy nie powróci. 2. Wojenne okręty hiszpańskie z piemędzmi albo żywnością, również kupcy hiszpańscy, mają mieć wolny przyjazd i powrót. Zezwolono.

---

AMERYKA PÓŁNOCNA.

Zajęcie *Florydy* przez woysko Północno-Amerykańskie jest nader ważnym dla handlu wypadkiem. Spóyrzawszy na mappę, zaraz przekonać się można, iż wszystkie okręty kupieckie europeyskie płynąć muszą około przylądka zachodniey *Florydy*. Zdaje się więc, iż Europa, a zwłaszcza *Anglia*, nie dozwoli, ażeby ta prowincya w mocy Zjednoczonych Stanów pozostała, i że ztąd woyna wyniknie. Woleliby zaś Amerykanie wojować ze wszystkiemi Mocarstwami Europeyskiemi, jak oddać ją Anglikom: w tym bowiem razie, zachodnie ich i Atlantyckie prowincye wkrótceby się od inszych odłączyć musiały. Większy uczynili postęp w polityce, aniżeli jakikolwiek kray z starożytnych lub tegoczesnych; a jeśli jeszcze kilka lat spokoyności używać będą, staną się nader potężnym narodem. Stan kraju nagle się polepsza według dobrze ułożonego planu. Nadanie rozmaitym prowincyom udziału władzy prawodawczey, w przedmiotach tyczących się mieyscowego interessu, ułatwia czynności rządu centralnego, któryby ich przez ciąg posiedzeń swoich nie mógł ukończyć. Pożytek tego systematu związkowego jest stwierdzony doświadczeniem. Przyydzie może kiedyś czas, iż Zjednoczone Stany będą pierwszemi zpomiędzy naysławnieyszych na ziemi narodów.

P. *Monroe*, Prezydent Północno-Amerykański, powrócił nagle d. 16 czerwca do *Washingtonu* z podróży, którą dla zwiedzenia rozmaitych prowincyy krajowych przedsięwziął. Kazał wszystkie twierdze i brzegi do obronnego stanu przyprowadzić. W *Filadelfii* budują śpiesznie flotyllę; sprowadzono tam mnóstwo cieśli okrętowych i innych robotników. Milicye ćwiczą się w obrótach woyskowych, właśnie jak gdyby spodziewano się woyny: wszystkich oficerów, którym w roku 1815 udać się do domu pozwolono, przywołano teraz do pułków. Mimo takich przysposobień do woyny, spodziewają się jednak pokoju. Czynią nawet zakłady w *Nowym-Yorku*, iż nie przyydzie do woyny. Dobre przyjęcie Kommisarzy Północno-Amerykańskich od rządu Rzeczypospolitey Buenos-Ayreskiey, i życzenie, aby się prędko ukończyła walka, która jeszcze ziemię Nowego Swiata krwią oblewa, skłoni zapewne Zjednoczone Stany, albo do uwolnienia się od wszelkiey niepewności, albo też do zaczepnego działania. Kapry powstańców zawijają bez przeszkody do portów Północney Ameryki, co dowodzi, iż im sprzyja rząd Zjednoczonych Stanów.

P. *James Monroe*, teraźnieyszy Prezydent Zj. St. Północney Ameryki, urodził się roku 1759 w *Wirginii*. Gdy się oyczyzna na wolność wybijała, przyjął służbę woyskową, i w bitwie pod *Trenton* został raniony. Jenerał *Washington* mianował go Kapitanem. W roku 1782 został członkiem zgromadzenia prawodawczego w *Wirginii*, a w rok potém, członkiem Kongressu. Roku 1790 był członkiem Senatu, roku 1794 Posłem do Francyi, zkąd go *Washington* odwołał. Wydał obronę swojego postępowania, i wkrótce został mianowany Rządcą *Wirginii*. Prezydent *Jefferson*, następca *Washingtona*, posłał go roku 1802 do Francyi, celem układania się względem *Luizyany*. Roku 1803 był Posłem w *Londynie*, a 1805 w *Madrycie*. Powróciwszy do Ameryki został znowu obrany Deputowanym na Kongres z *Wirginii*, a roku 1810 był znowu rządcą tey prowincyi. Roku 1812 obrano go Sekretarzem Stanu, a w roku 1814 Sekretarzem wojennym. Jest biegłym politykiem i czynnym urzędnikiem.

---

*Wolno drukować. Ignacy Reszka Komit. Cenz. Czł. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi pism peryodycznych.*

**DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 66.**

*Wilno dnia 16 Sierpnia 1818 roku.*

*Do Redaktora gazety Kuryera Litewskiego*

*Przyłączam kopią listu JW. Marszałka powiatu Jampolskiego Gubernii Podolskiey do mnie pisanego; a że on zawiera pochwałę dla półku, którym mam szczęście dowodzić, przeto nie śmiem go ukryć przed szanowną publicznością. Lecz razem z tym świętym obowiązkiem poczytuję wiadomym czynić i to, że kwaterując z półkiem blisko roku w powiecie Jampolskim, tak PP. Sztab i Ober oficerowie, jak i inne stopnie, nie mogą dostatecznie zawdzięczyć szanownemu obywatelstwu za wszystkie wygody, dobre serce i uprzeyme obeyście się z nimi mieszkańców. Te uczucia wdzięczności i szacunku, nigdy nie wygasną z pamięci naszey. Proszę WPana, Mości Redaktorze, tak ten jak i JW. Domaniewskiego list, wydrukować w wydawaney przez niego gazecie. Mam honor etc.*

*Dnia 6 lipca 1818 roku, M. Balta*

*Symon Krasnołuków.*
*Dowódzca Ołoneckiego piechotnego półku.*

*Jaśnie Wielmożny Mości*
*Dobrodzieju!*

*Wydaną Ołonieckiemu Półkowi pod Naczelnictwem JWWMPana Dobrodzieja będącemu za cały czas kwaterowania w Jampolskim powiecie, ogólną kwitancyą, przy urzędowém odniesieniu się załączam, a pomimo uczuć Obywatelskich w teyże kwitancyi wyrażonych, pomimo podziękowania za spokoyny kwatarunek, wzorem dla innych pułkow bydź mogący, nayprzyjemnieyszym obowiązkiem dla siebie znayduję w Imieniu Obywateli, przejętych istotnym szacunkiem dla osoby JWMPana Dobrodzieja i Podkomendnych oficerów za utrzymywanie w karności żołnierzy i przyzwoite onych z włościanami pożycie, takowe podziękowania powtórzyć — Miło mi jest bydź tłumaczem tey niezawodney prawdy, która w sercach naszych pozostanie nazawsze, miło także wyrazić te uszanowanie z jakiém zostawać pragnę.*

*JWWMPana Dobrodzieja*
*nayniższym sługą*
*Marcin Domaniewski*

*Dnia 20 czerwca 1818 roku. Jampol.*

---

## *Ogłoszenia.*

1 *Sąd Główny Wileński 2go Departamentu wypełniając Ukaz Rządzącego Senatu w dziele sukcessorów Katarzyny Wołkowey Sowietnikowey Tytularney z Hrabiami Adamem i Jerenim Chreptowiczami 21 junii roku idącego za N. 1311 wydany, utrzymujący dekret ninieyszego Departamentu w roku 1815 marca 8 między temiż stronami ferowany, na wykonanie uznanych onym przysiąg tak przez Adama i Jeremiego Chreptowiczow jako też sukcessorow pomienioney Wołkowowey dzien 1. februr. następnego 1819 roku naznaczył, i dla niewiadomości o mieysca przebywania tychże sukcessorow Wołkowowey, wezwać onych do jawienia się w sądzie swoim na powyższy termin przez Gazetę St. Petersburgską i Kuryera Litt. postanowił, z tym zastrzeżeniem: ażeby przystępują w czasie zamierzonym do wykonania w tem dziele przysiąg, złożyli zarazem dowody prawne dla przeswiadczenia: że są istotnemi sukcessorami Katarzyny Wołkowowey 1818 augusta 14 dnia.*

*Tadeusz Graf Plater Assesor.*

---

*1. Ruchomości z starych mebli składające się, trzy Krowy, i dalsze sprzęty byłemu Poborcy Akcyzy Houwalta, takoż część ogrodu temuż Houwaltowi z exdywizyi po Łakawskich nabytą, będą sprzedawane z publiczney licytacyi, ktoby one życzył kupieniem za gotowe pieniądze nabyć, ma się jawić do Wileńskiey Mieyskiey Policyi w dniach 26, 28, i 31 teraźnieyszego miesiąca augusta, o czém od teyże Policyi ogłasza się, dat augusta 14 dnia 1818 roku.*

*Jan Terpiłowski Jnspektor.*
*Sekretarz Darewski.*

---

*1. 1818 miesiąca augusta 15 dnia, podaje się do publiczney wiadomości, iż WJPani Maryanna z Buynickich Wolska Mostowniczyna Pttu Upitsk. skończyła dni życia swego w mieście Guberskim Wilnie roku teraźnieyszego 1818 dnia 1 augusta. Że przeto podług testamentu przez nią w tymże roku dnia 3 julii sporządzonego, Syn jey W. Adam Wolski Kapitan woysk Rossyyskich i pollch kawaler legii honorowey jest sukcessorem pozostałego majątku, wzywa się więc tenże sukcessor, aby zgodnie z dyspozycyą zmarłey matki swojey uczynił rozporządzenie w pozostałym po niey funduszu, którą awizacyą po trzykroć puklikowaną mieć żądając podpisuję. Dat w Wilnie.*

*Antoni Storymowicz Exekutor testamentu.*

---

1 Sąd Exdywizorski o dobrach Srzedniku Tyszkiewiczowskim ukończony, przy rozwiązaniu appelacyow od dekretu swojego, w roku 1818 mca augusta 8 dnia uskutecznionym, polecił kancelaryi swojey, ażeby dla wiadomości powszechney kredytorow obowiązanych do spłaty gotowizną summ funduszowych, mianowicie: Seminarzystom Wornienskim dyecezyi Żmudzkiey i WJX. Michałowi Grabowieckiemu, Proboszczowi Jałowskiemu Altaryyskiey tegoż probostwa ogłoszonemi zostało. Komu z kredytorow? ile? na jaki czas czyli termin? oraz dla którego funduszu opłata przeznaczoną została, dla tego jedynie, by przez składanie się niewiadomością o zaszłym wyroku i jego postanowieniach JPP. kredyterowie nie zamitrężyli satysfakcyi, jaka za summy funduszowe, równo z skarbowemi, uważane nieodmiennie należy. Stosownie do wyrażonego polecenia; kancelarya sądu Exdywizorskiego do wiadomości JPP. kredytorow powszechney podaje, że do spłacenia summy funduszowey Seminarzystom Wornienskim obowiązani zostali w ilościach: Izrael Szołomowicz mieszkaniec Jurborski złł. 122, groszy 2, szel. 1, denar 1, W. Adam Kucewicz Regent w stopniu Białozora Brygadyera zł. 110, gr. 29, szel. 1, denar 2. JP. Karolina Pecnerowna zł. 33, groszy 8, szel. 2, denar. 3. W. Jakub Juszkiewicz zł. 643, groszy 20, szel. 2, denar. 2. JP. Thadeusz Juszkiewicz zł. 11, groszy 2, szel. 2, denar. 5. Antoni i Bogumiłła Korewowie Sędziowie zł. 11, groszy 2, szel. 2, denar. 5. W. Józef Bilewicz Prezydent były graniczny Rosieński zł. 233, gr. 1, szel. 2, denar. 3. W. Michał Bukowski Pisarz w majętności Podubisiu zł. 22, groszy 5, szel. 2, denar. 4. Johan Frytz garbarz w Srzedniku zł. 11, groszy 2, szel 2, denar 5. Mowsza Dawidowicz Jabłoński mieszkaniec srzednicki zł. 321, groszy 25, szel. 1. denar. 1. Chaim Gierszelowicz Borowski mieszkaniec Czekiski zł. 377. groszy 10. denar 2. WW. Franciszek i Kazimierz Romerowie zł. 299. gr. 19. szel. 1. denar. 3. JW. Eleonora Giełgudowa Marszałkowa Litewska zł. 1154. gr. 6. denar. 4. JW. Zofia Tyszkiewiczówna zł. 3862. groszy 4. szel. 2. JW. Eufrozyna Tyszkiewiczowa Gener. zł. 4114. groszy 15. szel. 2. denar. 1. JWW. Giełgudowie Marszałkowie zł. 3870. groszy 10. szel. 2. denar. 5. W. Zaleski Podkomorzy Rosień. zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. W. Elzbieta matka, Henryk syn Rautensztrauhowie zł. 133. groszy 5. szel 1. Josel Ickowicz Fimberg zł. 67. gr. 17. Thadeusz Chamski Rotmistrz zł. 22. gr. 5. szel. 2. denar 4. Józef Bordkiewicz Sędzia zł. 199. groszy 23. Thadeusz Bukaty Szambelan zł. 144. gr. 8. denar 5. Michał Woronicz zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Stanisław Zawadzki Sędz. zł. 22. groszy 5. szel. 2. denar. 4. Stanisław Eydrygiewicz Sędzia zł. 55. gr. 14. szel. 2. denar 1. X. Andrzey Bortkiewicz zł. 44. groszy 11. szel. 2. denar. 2, WW. Boufałowie Oboźniowie zł. 488. gr. 8. szel. 1. denar. 4. W. Wincenty Goltz. zł. 77. gr. 20. szel. 1. denar. 5. W. Fergis Krayczy Kowieński zł. 177. groszy 17. denar. 2. Antoni Świętorzecki Sędzia zł. 1231. gr. 26. szel. 2. denar. 3. W. Józef Karwowski zł. 33. groszy. 8. szel. 2. denar. 3. W. Felix Siesicki Sędzia zł. 44. gr. 11. szel. 2. denar. 2. W. Stanisław Pietkiewicz zł. 122. gr. 2. szel. 1. denar 1. Leon Bohdanowicz zł. 88. groszy. 23. szel. 1. denar. 4. Do spłacenia summy zaś funduszowey Altaryi Jałowskiey X. Grabowieckiemu JWW. i *WW*: Józef i Antoni Łappowie, Benedykt i *W*incenty Niepokoyczyccy zł. 233. gr. 1. szel. 2. denar. 3. *W*. Stanisław Montrymowicz zł. 44. groszy 11. szel. 2. denar. 2. Alexy Kościałkowski zł. 332. groszy 27. Jan Zórawski Skarbnik zł. 466. groszy. 3. szel. 2. Dziemion Froł mieszkaniec Surdecki zł. 33. gr. 8. szel. 2. denar. 3. Antoni Sirewicz Chorąży zł. 66. gr. 17. szel. 2. Paweł Piotrow mieszkaniec Kowarski zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Ignacy Czarnocki Szambelan zł. 22. gr. 5. szel. 2. denar. 4. Józef Bronisz Sędz. zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Eliasz Dawidowicz Kieydański zł. 11. groszy. 2. szel. 2. denar. 5. Abraham Mowszowicz Surdecki zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Tekla Sabowiczowa zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Krzysztof Plater Starosta zł. 155. gr. 10. denar. 4. Antoni Sylwestrowicz Prezydent Grodzieński zł. 210. gr. 25. szel. 2. denar. 5. Stanisław Gzowski porucznik zł. 122. gr. 2. szel. 1. denar. 1. Leyba Abramowicz Abelson zł. 410 groszy 18. szel. 2. denar. 5. Jan Fryderyk Mantzelman obywat. *W*ileń. zł. 11. gr. 2. szel. 2. denar. 5. Teodor *W*alter Sowietnik zł. 99. gr. 26. szel. 1. denar. 3. JO. X. Stefania Raziwiłłówna zł. 344. grosz 1. denar. 5. Karol Grunerd obyw. *W*ileń. zł. 44. groszy 11. szel. 2. denar. 2. Kajetan Lachowicz Pisarz zł. 66. groszy 17. szel. 2. Antoni Gastel kupiec *W*ileń zł. 33. gr. 8. szel. 2. denar. 3. Aloizy i Ludwik oraz Alexander Karnerowie zł. 33 gr. 8. szel. 2. denar. 3. Benijamin Percowicz zł. 22. gr. 5. szel. 2. denar. 4. Józef Tyszkiewicz Pułkownik Gwardyi

zł. 499. gr. 12. szel. 1. denar. 3. Piotr Tyszkiewicz zł. 266 groszy 10. szel. 1. Katarzyna Tyszkiewiczówna zł. 99 groszy 26. szel. 1. denar. 3. Anna Klimaszewska zł. 99 groszy 26. szel. 1. denar. 3. Józef Gieryng obywat. *Wileń.* zł. 33. groszy 8. szel. 2. denar. 3. Barbara Abramowiczowa Starościna zł. 44. groszy 11. szel. 2. denar. 2. Onufry Dworzecki Sędzia *Wileyski* zł. 277. groszy 13. szel. 1. denar. 5. Jan Swiętorzecki Vice-Marszałek Zawiley. zł. 3828 gr. 25. szel. 2. denar. 3. Felix Jazwinski Prezyd. *Wiley.* zł. 44 groszy 11. szel. 2. denar. 2. Fruma Majerowa Gurlandowa obywat. *Wileń.* zł. 244 gr. 4. szel. 2. denar. 2. Symson Abrahamowicz zł. 210 gr. 25. szel. 2. denar. 5. Piotr Kleczkowski Podkom. Trocki zł. 55 groszy 14. szel. 2. denar. 1. Józef Dowgiałło Szamb. zł. 499 groszy 12. szel. 1. denar. 3. Jerzy Hrabia Tyszkiewicz. zł. 110 gr. 29. szel. 1. denar. 2. Opłata summ takowych przeznaczona w roku teraznieyszym 1818 miesiąca 7bra dnia 29 dla Seminaryum *Worniańskiego* przy aktach Ziemskich Rosieńskich dla Xdza zas Grabowieckiego przy aktach Ziemskich Pttu Wileńskiego — do rąk Aktorow lub Plenipotentow pod karą sprzeciwieństwa w gatunku srebrney rublowey monety — Co też do gazet Kuryera Litewskiego dla potrzy-krotnego ogłoszenia przesyła się. Datt w Srzedniku roku 1818 miesiąca augusta dnia 9.

*Wincenty Kurmin Regent Sądu Exdywizorskiego.*

1 *Sąd Ratusza Telszewskiego podaje do powszechney wiadomości, że dom JPP. Andrzejewskich w mieście Telszach położony na ulicy plungiańskiey pod N. 50 z budowlą do onego dalszą przynależącą, będzie się publicznie licytować w dniach: 27 i 30 augusta, a ostatni termin licytacyi 3 septembra roku teraznieyszego. Jeżeliby kto chciał nabyć ony, zechce w terminach oznaczonych naydywać się w mieście Telszach dnia 8 augusta 1818 roku N: 135.*

*Burmistrz Kazimierz Rafałowicz*
*Burmistrz Tadeusz z Dembosza Tyminski.*
*Radny Floryan Mikulski.*
*Radny Maciey Wołłowicz.*
*Józef Stulgiński Regent.*

1 *W Skutek dekretu Sąd spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego powiatow, w obwodzie Białostockim w kraju Rossyyskim w r. 1815 na dniu 5 nowembra zapadłego; iżby summa zł. pol. 3909, gr. 18 u debitora Jana Karczewskiego Deputata na schedę żony mojey już nieżyjący Maryi z Szczybow Konarskiey Szambelanowey byłego Dworu Pol., ex re przedaży dziedzictwa zobopólnego folwarku Ludwinopola wynikley, do dalszego czasu natymże folwarku, jako na ziemskiey kaucyi została oparta; tak iżby sukcessorowie, jeżeliby mniemali, że mają do oney pretensyą, ze mną jako mężem w sądzie tymże mającemu legalne od żony na jego supponowany majątek zrzeczenie prawnie rozprawili; ku czemu już, ultimarna podług prawa Statutowego na Sukcessorach w tymże Sądzie nastąpiła konwikcya: chcąc jednak daley uniknąć poźnieyszych wypadków, podaję do publiczney wiadomości i wzywam, tak, iż, jeżeliby Sukcessorowie wzmienioney żony mojey Szczybowie lub dalsi mniemali, że jaki mają w tym dział, niech się stawią w tymże powiecie z swoimi dowodami na kadencyą oktobrową w roku teraźnieyszym 1818 w mieście Sokołce odbywającey się; inaczey takowa zostająca summa przezemnie za dekretem bez żadney dalszey repetycyi dochodzenia oney przecięta zostanie.*

*Alexander Konarski Szam.*

1. *Chłopiec Alexiey Andrzeja syn własny krepostny rodem z Podola, wzrostu małego, lat 14, twarzy pociułowatey, oczu dużych, gadający z cicha czyli szypliwo, w ubiorze: Armiaczku i spodniach sukna granatowego grubego, czapce ciemno zieloney z daszkiem; z domu właściciela mieszkającego w Wilnie dnia 9 augusta niewiadomo gdzie się podział, którego, gdzieby się znaydował, upraszą się o przytransportowanie do 2rey części Wileńskiey policyi, expensa wiernie zwrócone będą.*

1 *Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu w dacie poniżey wyrażoney zapisanego, a w roku tysiąc ósmset ósmnastym miesiąca augusta dziewiątego dnia pod pieczęcią urzędową tegoż Departamentu stronie potrzebującey jest wydan.*

*Roku tysiąc ósmset ósmnastego miesiąca augusta dziewiątego dnia. Na Sądzie JEGO IMPERATORSKIEY MOŚCI Głównym Mińskim 2go Departamentu stanąwszy osobiście WJPan Justyn Gowarkowski oświadczenie w imieniu JO. Xcia Michała z Kozielska Puzyny b. Marszałka Powiatu Mińskiego i kawalera orderu ś. Stanisława do zapisania podał, w treści następney — Niech mi darują obżałowani JOO. Xiążęta Radziwiłłowie, biorący spadek sukcesyi po ś. p. JO. Xięciu Mateuszu Radziwille Berdyczowskim, ża stając za prawami słuszności w obronie mego nayspraweidliwszego interesu, raz zaniosłem w aktach publicznych Ziemskich Słuckich roku tysiąc ósmset ośmnastego apryla dwódziestego trzeciego dnia, raz drugi teraz przed Sądem Głównym Mińskim 2go Departamentu oświadczenia, a to celem ostrzeżenia wszystkich interesowanych, robiących układy i wchodzących w wieczyste i tymczasowe umowy o też dobra spadkowe, których niejedni tylko obżałowani JOO. Xiążęta Radziwiłłowie są sukcesorami, lecz za jednymże prawem idąc siostry rodzone obżałowanego JO. Xcia Dominika Radziwiłły, dziś biorącego dobra spadkowe po JO. Xciu Mateuszu Radziwille Bordyczewskim, JWW. Aloiza z Radziwiłłow Judycka Generałowa woysk Pollch i Marya primo voto Pociejowa, pozniey Granowska, czyli w stopniu ich potomstwo, a z kolei za jednymże prawem trzecia siostra rodzona Barbara z Radziwiłłow Puzynina, naymilsza żona żałującego Michała Xcia Puzyny, także naturalna sukcessorka dopominać się należney sukcessy i część wydzieloną z tychże dóbr wszelkiego tytułu spadkow, w imieniu której, żałujący Michał Xiążę Puzyna, mocą przyznanego dokumentu wziąść i mieć powinien, nie było żałującego zamiarem iść drogą proceduri, ile zawsze uważał bydź ze strony ceniących słuszność obżałowanych JOO. Xiążąt Radziwiłłow i dla tego żałujący na dniu trzecim augusta roku biegącego, widząc się osobiście w Mińsku z obżałowanym JO. Xciem Alexandrem Radziwiłłem b. Kapitanem Gwardyi Polskiey i kawalerem obszernie w tym interessie mówiąc, zażądał udeterminowania dnia i przeyrzenia sprawiedliwych prawami upoważnionych swoich dokumentow, powtórzył w dniu szóstym tegoż miesiąca i roku rownież żądając przyjacielskich układow i umiarkowania do dopuszczenia bez proceduru do tych dobr sukcessu, lecz responsem w tymże dniu odebranym, obżałowany Xiążę odmówił, a podziałane już różne tranzakta i w dniu trzecim augusta roku biegącego w Mińskim Sądzie Głównym 2go Departamentu przyznane, o też dobra między JO. Xięciem Dominikiem oycem a synem Alexandrem Radziwiłłami, każą się obawiać, aby żałujący Xiążę Puzyna z tego powodu nic nietracił i niebył zamieszany, przeto ostrzega wszystkich, komuby o tem wiedzieć należało, iż jako naturalny sukcesor z mocy dokumentu od miłey małżonki swojey w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiątym szóstym miesiąca junii czwartego dnia wydanego w Ziemstwie Nowogrodzkim przyznanego, a w roku tysiącznym siedmsetnym ośmdziesiątym siódmym julii trzynastego dnia do akt Ziemskich Mińskich wniesionego (jesliby drogą umiarkowania z obżałowanymi nie skończył), process rozwinie, i dochodzić należney mu sukcessyi scisłym rozliczeniem się, tak o dobra nieruchome, jako i ruchome, w sprzętach mobiliach, kleynotach, etc, w Sądzie właściwym będzie, a zatem, aby nikt w żadne układy bez żałującego z obżałowanymi JOO. Xiążętami Radziwiłłami o spadłe dobra po ś. p. Xięciu Radziwille niewchodził i nietraktował, całą powszechność ostrzegam. U tego oświadczenia podpis następny: Takowe oświadczenie, jako proszony podpisuję: Justyn Gowarkowski. Poszliny opłacono swiadczę Piotr Nowicki Sekretarz Koll.*

*Zgodno z protokułem potocznym Grzegorz Borodzicz Sekretarz Sądu Głównego Miń. Depar. 2go.*

*Zgodno z protokułem potocznym Atanazy Reutt Sekretarz Koll.*

*Ogłoszenia po raz drugi i trzeci.*

2. *Na skutek zapisanego w Sądzie Magistratu M. Wilna dnia dzisieyszego postanowienia; tenże Magistrat wydaje takową publikatę, że dom zmarłego Sobolewskiego b. Exaktora Kowieńskiego w Mieście Wilnie na Trockiey ulicy pod N. 391 sytuowany w tradycyyney possesyi byłych Członków Magistratowych zostający; wypuszcza się w Jedno-roczną arędowną tenutę, to jest po termin ś. Michała dnia 29 septembra 1819 roku, do jakowego aktu licytacyi, na mieyscu rzeczoney kamienicy odbywać się mającego; naznaczone zostały trzy terminą: pierwszy dnia 26, drugi dnia 27 i trzeci dnia 28 teraznieszego miesiąca augusta, życzący przeto wziąść w arędowną roczną tenutę pomieniony dom, obowiązani są jawić się z ewikcyami na pewność dotrzymania zawarć się mającego kontraktu na mieysce pomienioney kamienicy,*

*w każdym wyż rzeczonym terminie, po południu ogodzinie 3. Dat na Ratuszu Wileń. roku 1818 miesiąca augusta 12 dnia.*

*Franciszek Swięcicki P. B M. W.*
*Regent Ignacy Misiewicz.*

---

2. *Rząd obwodu Białostockiego ninieyszym uwiadamia: iż w onym odbywać się będą publiczne Licytacye na 12to letnią dzierżawę, zaczynając termin oney od 1 junii przyszłego 1819 roku, niżey w Tabelli wyrażonych Skarbowych maiatków. w Białostockim Obwodzie leżacych.*

| *Nazwisko Powiatów, Amtów i Folwarków w nich zostających.* | Liczba należących się do nich wedle ostatniey rewizyi włościańskich męzkiey płci dusz | Dochod z tych majątkow i należących się do nich artykułów rocznie do kassy opłacany. Srebrem Rub. | K. |
|---|---|---|---|
| *w Powiecie Bielskim* | | | |
| w Amie Stołowackim. | | | |
| 1. Folwark Pulsy . . . . . . | 237 | 857 | 80 |
| 2. — — Stołowaczd . . . . | 1615 | 7604 | 1¼ |
| prócz tego z folwarku Stołowacze dzierżawca obowiązany, wedle dawnieyszego ustanowienia, zamiast dania snopowey dziesięciny w naturze, płacić pieniędzmi Bielskiemu proboszczowi corok po ru. 151 kop. 13¼ srebrem. | | | |
| 3. Folwark Ryboły - - - - - - | 912 | 1763 | 2 |
| w Amcie Klenickim. | | | |
| 4. Woytowstwo Zbucz - - - | bez włościan | 48 | 52 |
| *w Powiecie Sokolskim.* | | | |
| w Amcie Kalniańskim. | | | |
| 5. Folwark Kalno - - - - - - | 363 | 1527 | 18 |
| 6. — — Harasimowicze - - | 358 | 2383 | 18 |
| *w Powiecie Drohickim.* | | | |
| w Amcie Mielnickim. | | | |
| 7. Folwark Cecelle - - - - - - | 51 | 326 | 20½ |
| 8. — — Rasztowiec - - - - | 245 | 1739 | 13 |
| 9. — — Zerczyce - - - - - | 143 | 530 | 83½ |

Zyczący zatem któren z tych maiątkow, lub też kilka razem wziąść w dzierżawę, raczą stawić się w Białostockim obwodowym rządzie z prawnemi kaucyami, ódpowiającemi dwuletniemu z każdego folwarku dochodowi, jakoto: dla licytacyi Amtu Kalniańskiego na folwarki Kalno i Harasimowicze na termina: pierwszy 8 pazdziernika, drugi 24 pazdziernika, a trzeci 4 listopada r. b.; — Dla takoweyże licytacyi Amtu Stołowackiego na folwarki Stołowacze, Pulsy i Ryboły, równie Klenickiego Amtu na woytowstwo Zbucz, na termina: pierwszy 4, drugi 26 listopada, a trzeci 2 grudnia; Nakoniec dla takieyże licytacyi Amtu Mielnickiego na folwarki Rasztowiec, Zerczyce i Cecelle, na termina: pierwszy 2, drugi 17 grudnia teraznieyszego 1818, a trzeci i ostatni 9 Januar. przyszłego 1819 roku. Na jakowych zaś kondycyach te majątki zadzierżawionemi będą, jakie do onych należą artykuła, i wiele z onych dotąd liczy się intraty, o tym wszystkim każdemu z licytantów objawiono będzie w rządzie obwodowym.

Sekretarz Ludwik Lachowicz.

---

2. Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego grodzkiego Pttu. Wileń. w dacie poniżey wyrażającey się zapisanego i tegoż czasu pod pieczęcią urzędową Grodzką Wileńską jest wydan.

Roku tysiąc ośmset ośmnastego miesiąca augusta dnia 6smego. Przed aktami Grodzkiemi Powiatu Wileńskiego znaydując się osobiście W. Stanisław Baliński Regent gran. Adw. Subs. Wileń. oświadczenie poniższe wpisać do protokułu podał w wyrazach następnych: tyśiąc ośmset ośmnastego augusta ośmego dnia process wespół z oświadczeniem imieniem JO. Jmść X. Józefa Puzyny: Starosty Filipowskiego b. Sędziego Gran. Pttu Upitskiego, przeciwko W. Józefowi Kordziukowskiemu b. asesorowi Sądu Głównego Litewsko: Wileńskiego drugiego departamentu; zapisuje się w rzeczy oto: obżałowany Józef Kordziukowski b. Asessor Sądu Głownego Litt. znaydując żałł bydź dla siebie z naylepszemi skłonnościami i ochoczego do robienia pomocy, udał się do żałł. z prożbą, szukając jey, i przekładał: ponieważ dobra Starościńskie są przeznaczone na licytacyą życzyłby sobie wziąć którekolwiek Starostwo w arędę, do jakiego celu gdy według prawideł obowiązany jest złożyć ewikcyą czyli kaucyą; lecz że tey niema dostateczney, prosi żałł. o danie poręcznictwa odpowiednego, żałujący chociaż przewidywał niepomyślne konsekwencye dla tych którzy wydają poręcznictwa, jednakże na silne prożby obżałowanego Kordziukowskiego niemógł odmówić, przychilił się więc do jego żądania i w ufności, że obżałowany nienadużyje zaufania, nie zrobi żadnego uchybienia, postanowił wydać kawencyyny dokument: jaką deklaracyą obżałowany Kordziukowski otrzymawszy, w tym momencie pokazał się uchybiającym, bowiem przyniosł dokument z wyrażeniem w onym większey władzy nad tę, jakiey uprzednio domagał się, i nietylko pomieścił wolność licytowania dóbr starościńskich, ale nawet do brania podradow i czynienie przekazów; co gdy żałujący postrzegł niechciał podpisywać tranzakcye, lecz obżałowany Kordziukowski oświadczając, że te wyrazy nie przez żadne podeyście, lecz dla zwyczayney formy zostały pomieszczone, gdyż ogólne poruczenie przekonywa tylko o pełney ufności przyjacielskiey, ale Kordziukowski podradów brać nie będzie, jako niema w tym żadnych widokow, ani czas mu niedozwala tym się zatrudniać, i naymocniey uręczył słowem honoru, że żałujący nie zdradzi, zaufania nienadużyje, i nic nie zrobi takiego, za coby żałujący z rzeczy wydanego poręcznictwa mógł odpowiadać, a ku większemu zabezpieczeniu w teyże myśli wydał rewers dodając jeszcze, że po upłynieniu lat 6 własnym kosztem dokument poręczny wyeliberuje i ewikcyą na wszelkim majątku swoim a mianowicie majętności ziemney dziedziczney Rady zwaney w powiecie Upitskim Guber. Wileńskiey leżącey oparł, na fundamencie więc takowych uręczeń, żałujący przerzeczony dokument w roku 1811 w Grodzie Wileńsk. przyznał, skoro się to dopełniło, obżłłny Kordziukowski niezaniedbał, z ryzyką żałł. funduszu, szukać osobistych zysków i natychmiast powierzoną sobie kaucyą z majątku żałłcego Niewiezniki w Pttcie Upitsk. leżącego przekazał w dniu 13 9bra 1811 roku żydowi Beniaminowi Percowiczowi obywatelowi Wileńsk. z wolnością zawierania umow o podrady, po niejakim czasie będąc zapytany od żałłcego, jak użył sobie powierzoney kaucyi, czy zalicytował w arędę starostwo lub nie? niedał rzetelney odpowiedzi, ale oświadczył, że nieprzedsięwziął i dokument ma u siebie, po upłynieniu lat kilka żałł. od osób ustronnych został ostrzeżony, że załog Kordziukowskiemu powierzony, jest przekazany niejakiemuś żydowi, lękając się żałł. aby niedoświadczył jakiego ambarasu, był troskliwym i po kilkakroć razy posyłał do obżłł. z zapytaniem, by uwiadomił jakiemu żydowi uczynił przekaz, i gdzie ten dokument jest użyty, lecz Kordziukowski albo niedał żadney odpowiedzi, albo powtórzył uprzednie uręczenia, że poręczny dokument nigdzie nie został przedstawiony i ma jego u siebie, a za wynaydzieniem powróci właścicielowi, takiemi obietnicami ciągle uwodzony żałłcy, oczekiwał skutku uręczeń, ale czas dokumentem zakreślony upłynął, a Kordziukowski nieuczynił zadosyć swoim upewnieniom. Załujący przeto jako już po ominionym terminie silniey począł dopominać się o zwrót daney kaucyi, już to przez ciągłe korrespondencye, już to przez swojego plenipotenta. Obżłł. Kordziukowski jednostayną odpowiedzią zbywał, kiedy już plenipotent żłłgo. był przymuszony oświadczyć, iż użyje krokow pobudzających do wykonania uręczeń, w tę porę obżłł. Kordziukowski niewstydził się powtarzać, że jakoby kaucya nie jest użytą ale gdzieś zaginęła, dla spokoyności zaś żałł. poda do Sądu Głłnego Litt. Wileńsk. 2go Depart. proźbę, donosząc o tym wydarzeniu i dopomni się o znikczemnieniu wydanego a nieużytego świadectwa, razem dokument poręczny przez przyznane poświadczenie cofnie i tym sposobem majątek żałł. Niewiezniki zpod zaprzeczenia oswobodzi, lecz pewnym będąc, że o użyciu świadectwa i dokumentu poręcznego znayduje się wiadomość, w Sądzie Głłnym nieośmieli się tego wykonać, chociaż upewnił słowem honoru, ze inaczey z Wilna niewyjedzie, dopóki tego kroku nieuczyni, niepodając prożby na wieś wyjechał i czas długi już niepokazywał się w Wilnie, tymczasem Rząd Guberski Wileń. przez rezolucyą swoją w roku 1818 d. 15 marca za N. 3,934 zapowiedział, że z majątku żałł. Niewieźnik ma summę uzyskiwać, jaka została przez żyda Percowicza zawiniona za niedostawione artykuła do Kommissyi Kommissoryatskiey, a to z przyczyny, że żyd Percowicz podał pod ewikcyą Niemiezniki w skutek dokumentu przez Kordziukowskiego 1811 marca 13 dnia przelanego, gdy dopiero żałłcy przekonał się, jak został przez Kordziukowskiego uwiedziony i że ciągle był oszukiwany, jakoby załog nigdzie nie jest użyty, uczynił kroki jakie mu koley wskazywała, a między tém, kiedy dowiaduje się, że obżłł. Kordziukowski w celu zakrycia swojego funduszu przedsiębierze z rozmaitemi osobami wchodzić w układy i jest w determinacyi, czy znaczną hipotekę na majątek swóy Rady w Pttcie Upitsk. leżący opisać, czy też na ony żonie swojey lub komu z swoich przyjaciół prawo zrzeczne wydać, ma za obowiązek ostrzedz każdego interessowanego, ażeby nikt z racyi powyższey z obżłł. Józefem Kordziukowskim b. Assesor. Sądu Głłgo Litt. Wileń. 2go Depart. niewchodził w żadne umowy, ani o przedaż majątku Rady w Pttcie Upitsk. i inne jeśli są gdzie jakie, ani też o summy pieniężne, gdyż żłłcy drogą repetycyi na obżłł. Kordziukowskiego funduszach poszukiwać będzie, dopóki zaś ostateczne rozliczenie się między zawiniającym a skarbem nienastąpi, lub majątek żałł. zpod zaprzeczenia niezostanie oswobodzony, nim nieprzedsięwezmie skuteczne środki do odkrycia funduszu Kordziukowskiego, w sposobie aresztu na wszelką własność Józefa Kordziukowskiego b. Assesor. Sądu Głłgo Lit. Wileń. 2go Depart. i Star. Beniamina Percowicza obywat. Wileńsk. nineyszy proces wespół z oświadczeniem do akt publicznych zapisując, dla dóyścia każdego interessowanego wiadomości, umieścić w gazetach Kuryera Litt. i dalszych postanawia, takowe oświadczenie wespół z pro-

)1(

cessem na mocy plenipotencyi i wyraźnego polecenia samego aktora podpisuję. U tego oświadczenia podpis w protokóle następny: Stanisław Bielenski Regent Graniczny Adwokat Subsel. Wileńsk.

Zgodno z protokółem świadczę Józef Bohusz Grodzki Powiatu Wileńsk. Regent.

---

*2 Roku 1818 miesiąca augusta 3go dnia Sąd graniczny taxatorsko Exdywizorski w dobrach Łatyholiczach w Gubernii Mińskiey w Powiecie Borysowskim położonych dziedzictwo JWW. Jana Podkomorzego i Franciszka Prezydenta depertamentowego Bielikowiczow byłych urzędnikow Gubernii Biało-Rusko Witebskiey na satysfakcyą debitow oświadczonego, gdy za rezolucyą i Ukazem Sądu Głównego 2go departamentu Gubernii Mińskiey w dniu szóstym julii nastałych do tychże dóbr Łatyholicz na sądownictwo remissyą naznaczonych w dniu pierwszym augusta, przybywszy, Sądy swoje za reassumował i kontynuować dzieło konkursu bez żadnych zwlók w skutek powyższego Ukazu przedsiebrał: między tym, kiedy po kilkadniowym swoim pobyciu dla niejawienia się kredytorow o rzeczonym zieździe niewiedzących, i dla dalszych w rezolucyi swojey sądowniczey pomieszczonych przyczyn; Sądy Edywizorskie do dnia dwudziestego ósmego Septembra teraznieyszego 1818 roku odroczyć znalazł niezbędną potrzebę umieścił razem i te ostrzeżenie: iżby wszystkie strony, dopominki lub pretensorstwo swoje mające, bez żadnych już odtąd zwlók pod zapowiedzianą przez dekret remissyiny amissyą, ze wszelką gotowością na odroczony ostateczny już termin do tegoż jawili się Sądu o czem ażeby interesowane do tego Sądu osoby, jako to: wierzyciele, pretensorowie i ościenniki pewnieyszą miały wiadomość przez trzykrotną awizacyą gazet tychże obwieszcza.*

*Franciszek Sołtan Prezyd. Ziem. Rzeczyc. Prezydujący Exdywizor.*

*Jakób Estko Exdywizor.*

*Józef Korsak Exdywizor.*

*Jerzy Cielica Exdywizorski Regent.*

---

*Ja niżey podpisany podaję do wiadomości, iż w następującą niedzielę dnia 18 augusta, w dziedzińcu Jchmość Xięży Franciszkanów przy ulicy Trockiey, jeżeli pogoda posłuży, puszczony będzie na powietrze Balon wielkości w okrąg 90 stop, o czém w tymże dniu przez afisz poszczególnie ogłoszono będzie. K. Manassi.*

---

5 Excerpt oświadczenia z protokułu potocznego Grodzkiego Pttu Wileńsk. w dacie poniżey wyrażoney zapisanego et eorundem pod pieczęcią Grodzką Pttu Wileńsk. stronie jest wydan.

Roku 1818 miesiąca augusta 7 dnia. Przed Aktami Grodzk. Pttu Wileńsk. stawając obecnie WJPan Gasper Iwaszkiewicz Kapitan Gwardyi honorowey polskiey, oświadczenie poniższe wpisać do protokułu podał, które tak się wyraża: niżey podpisany, odpowiadając na dwa oświadczenia JO. Xiążęcia Ludwika Radziwiłły, Ordynata Kleckiego Komandora i kawalera przed Sądem Departamentu cywilnego Gubernii Mińskiey w dniu 17 julii roku teraźnieyszego uczynione, z naypowinnieyszym dla szanowney publiczności, i samego JO. Xięcia Ordynata uszanowaniem, mam sobie za powinność zawiadomić interessowanych, że z datą woli i oświadczenia JO. Xięcia Jmści ustały moje obowiązki w pełnieniu generalney plenipotencyi. Lecz powołanym będąc przed Sąd bezstronney i światley publiczności, winienem krótkie przynieść objaśnienie. W roku 1815 marca 11 dnia, na powołanie JO. Xiążęcia Ordynata, przyjąłem sześcioletnią Generalną przyznaną plenipotencyą, wszystkich ogólnie interessów, i w teyże dacie JO. Xiążę Jmść obowiązał się przez oddzielną assekuracyą za usługi moje zapłacić rubli srebr. 18,000, choćby obowiązki plenipotenta w pierwszym roku z woli Xiążęcia ustały. Szanowna ufność JO. Xiążęcia Ordynata, wynadgrodzenia mojego poświęcenia się i posług, stały się dla mnie nayświętszym obowiązkiem, że przyimując plenipotencyą w trudnych okolicznościach i interessach spełniłem to wszystko co mnie sumnienie, charakter i obowiązki wskazały. W kończącym się trzecim roku mojey plenipotencyi JO. Xiążę Jmść Ordynat chcąc się przekonać o całym stanie swoich interessów zaprosiwszy dostoynych obywateli jakoto: JWW. Jenerała Wyszkowskiego i kawalera orderu, Marszałka Korbutta i kawalera orderu, Prezydenta Brochockiego, Kajetana Obuchowicza Podkom. i Xawerego Czarnockiego Podstolego do Radziwilmont z temi szanownemi współ-obywatelami od daty przyjęcia moich obowiązków po dzień 13 oktobra 1817 roku zgłębiwszy cały stan interessów, i dawszy nayzaszczytnieysze posługom moim świadectwo, do spełnienia nadal zobowiązał, i jeneralną kwietacyą z pieczętarstwem JWW. Józefa Römera Sędz. Granicznego Pttu Trock. Filipa Obuchowicza Marszałka Mozyrskiego i Stanisława Hrabi Czapskiego Pułkownika i kawalera orderów wydał. Tym porządkiem w obliczu tylu szanownych mężów oddane posługom moim i życzliwości świadectwo, dało mi sprawiedliwy powód, że zapomniawszy o własnych interessach i zdrowiu poświęciłem się bez przerwy i granic usługom JO. X. Ordynata Kleckiego, a pełniąc one cnotliwie od samego początku, nie wziąłem dotąd naymnieyszey części przeznaczoney mnie pensyi od JO. Xżęcia Ordynata. W interessach Xięcia Jmści u wielu zacnych obywateli, brałem pieniądze na własne imie moje, które do kassy tegoż na obrót interessów wniosłem. Ostatnich nawet kontraktow pińskich, dane mnie pożyczonym sposobem od pewnego mego dobroczyńcy i kuzyna czer. złłch 2,000 w pomoc kupna dziedzictwa i wsparcie mojey ubogiey doli, o których wie Xiążę Jmść i z tychże sam na wiadomy sobie interes użył 400 czer. złłch, a resztę użytemi zostały na ogólny obrót interesow tegoż, co poświadczy dziennik kassy — Będąc generalnym Plenipotentem, ani w mojey własney percepcie, ani też expensie żadnych niemiałem pieniędzy: wszelkie przychody i rozchody przez generalnego kassyera W. Antoniego Gontarskiego, zasłużonego od dawna w domu Xiążąt Officyanta załatwiane były, rachunek zatem kassy od początku moich obowiązkow po dzień trzynasty oktobra tysiąc ośmset siedymnastego roku wykazał, i wszystko jeszcze naydokładniey wykaże — kupno zboża i wódki oraz innych produktow za wydanemi niektórym obywatelom i kupcom obligami, objaśnione zostaną w przychodach i rozchodach prowentowych. To krótkie i rzetelne przed szanowną publicznością uczyniwszy objaśnienie, mam nie mylną nadzieję w szlachetnym sercu JO. Xcia Ludwika Radziwiłła Ordynata kleckiego, że oto wszystko w naykrótszym czasie ukończy zemną, wszakże gdybym wprzeciągu trzech miesięcy, niebył szczęśliwy uzyskać tey sprawiedliwości, o którą proszę, zmuszonym naostatek zostanę nie przyjemną dla mnie drogą prawa dochodzić całey mojey należności, i w obliczu szanowney publiczności zupełnego z mey strony usprawiedliwienia się — u tego oswiadczenia podpis w protokule następny. Gasper Iwaszkiewisz Kapitan były Gwardyi Honorowey Polskiey.

Zgodno z protokułem świadczę Józef Bohusz Grodz. Pttu. Wileń Rejent.

---

3. Excerpt z Protokułu Potocznego Ziemskiego Powiatu Mińskiego w dacie poniżey wrażającey się zapisanego oświadczenia pod pieczęcią Urzędową Ziemską tegoż Powiatu w tymże czasie stronie Rekwirującey jest wydan.

Roku tysiąc ośmset ośmnastego miesiąca julii szóstego dnia. Na Sądzie JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskim Powiatu Mińskiego stanąwszy osobiście W. Tomasz Lisowski Komornik Nowogródzki oświadczenie imieniem JWW. Anny z de Reasow matki, Pauliny córki Smigielskich Sędziney i Sędziatki Sądu Głównego Mińskiego, przeciwko JWW. Józefowi i Helenie z Rahozow Wańkowiczom Marszałkom byłym Mińskim ku zapisaniu podał w Treści następney: dotąd było we zwyczaju, iż sami debitorowie swoje majątki przez zapisywanie oswiadczenia na taxę i Exdywizyą dla swoich wierzycieli poświęcali. Lecz takie doswiadczenie nie może służyć za regułę prawną, bowiem prawo w Artykule jedenastym z rozdziału siódmego, w Artykule dziewięćdziesiąt osmym z rozdziału czwartego rozrząd czyli podział majątku nie woli debitora, lecz kredytorow zostawiło. Bo któryż z debitorow nie znaglony dopominkiem swych Kredytorow zrobiłby tę ofiarę z dobrey swey woli, każdy to czyni tylko przynaglony okolicznościami, a przeto nie debitor oświadczać taxę i Exdywizyją, lecz Kredytorowie mocą powyższych Artykułow prawo mają. Na tey zasadzie ufundowane JWW. Smigielskie, całego majątku Ziemskiego i Ruchomego, oraz summ na obligach u różnych Ichmość Panow będących, taxę i Exdywizyą doczesną lub wieczną, wedle wystarczenia funduszu dla siebie i dalszych wspułkredytorow JW. Wańkowicza oświadczają, mając bowiem znaczny kapitał w ręku JW. Wańkowicza i ony kiedy na folwarku Stefanowie prawem zastawném ubespieczony mieli, a kredytorowie JW. Wańkowicza za dekretami zdepossydowali, przez co znagleni zostali JWW. Smigielskie wynieść pozew przed Sąd Główny Miński drugiego Departamentu o wyznaczenie Sądu taxatorsko-Exdywizorskiego, dokąd powołując JWW. Wańkowiczow, razem i kredytorow zaadcytowali, w porządku dalszym ma przypaść aktorat i Exdywizyja zadecydowaną będzie, do czego wszystkich współkredytorow JW. Wańkowicza pozwanych i niepozwanych JWW. Smigielskie zapraszają. Ze zaś JW. Wańkowicz zamysla, kupiwszy sam pierwiey za swe pieniądze majętność Dalce w Powiecie Borysowskim położone, od JW. Wereszczakinowey, wziąć prawo kondyktowie na imie swey żony Heleny Wańkowiczowey, przeto, by to podeyście nie nastąpiło publicznie JWW. Smigielskie przeciwko temu protestują się, a gdy podstępnie i prawo przyznane zostanie, to ono, jako dla krzywdy kredytorow uczynione będzie, żadnego waloru mieć nie może. — Takowe oświadczenie własną ręką podpisuję. U tego oświadczenia podpis takowy. Tomasz Lisowski Komornik Powiatu Nowogrodzkiego.

Zgodno z Protokułem swiadczę Hilary Jakubowski Rejent.

---

*Wyjeżdża za granicę.*

*2 Do Królestwa Saskiego Starozakonny Leizer Hirszowicz Brysow i Morduch Szlomowicz Maizel na miesięcy dziesięć.*